

Luonnonsuojelulain 54 §:n mukainen poikkeaminen yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä

Hakija

Enerke oy
Janne Moilanen
PL 177
80101 Joensuu
janne.moilanen@enerke.fi

Hakemus

Enerke oy suunnittelee ja rakentaa Pohjois-Karjalan Sähkön Siirto Oy:n valtuuttamana sähköverkon saneerausta Liperissä, Viinijärven taajaman läheisyydessä. Suunnitelmassa on purkaa vanhaa ilmajohtosähköverkkoa Natura 2000 -alueelta ja rakentaa uutta korvaavaa maakaapeliverkkoa alueen lähelle. Projektin toteutusaikataulu vuoden 2025 aikana.

Uuden maakaapeliverkon rakentamisen vuoksi maakaapelireitiltä joudutaan kaatamaan puustoa. Maakaapelireitit sijoittuvat pääasiassa teiden varsille. Natura 2000 -alueelle ei ole suunnitelmissa rakentaa uutta sähköverkkoa.

Ilmajohdon purkamisen ja siihen sisältyvän pylväiden poiston aikataulua on mahdollista siirtää herkemmillä alueilla lumipeitteiseen ajankohtaan talvelle 2026. Tällaisia kohteita on esimerkiksi viljellyt pellot, suo- ja suojelualueet. Purkutöiden aikana moottoriajoneuvoilla joudutaan liikkumaan johtoalueella ja sen läheisyydessä olevilla teillä ja mahdollisten maastoesteitten takia myös johtoalueiden ulkopuolella. Työstä aiheutuva haitta pyritään minimoimaan.

Lupaa toimenpiteiden toteuttamiselle haetaan Särkijärven Natura 2000 -alueelle (FI0700030) ja yksityisille luonnonsuojelualueille: Särkijärven luonnonsuojelualue (YSA076968) ja Särkijärven luonnonsuojelualue 2 (YSA249185).

Päätös ja lupaehdot

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (myöh. ELY-keskus) myöntää hakijalle luonnonsuojelulain (9/2023) 54 §:n nojalla luvan hakemuksen mukaisen hankkeen toteuttamiseen seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa tämän päätöksen lainvoiman saavuttamisesta 14.4.2026 saakka.
2. Toiminta ei saa vaarantaa luonnonsuojelualueiden lajistoa tai luontotyyppejä. Työt on toteutettava lumipeitteisenä ajankohtana lintujen pesimisajan (15.4.-31.7.) ulkopuolella.
3. Tarpeetonta liikkumista suojelualueella, johtoalueen ulkopuolella tulee välttää.
3. Luvanhaltija vastaa tarvittavasta yhteydenpidosta maanomistajiin.
4. ELY-keskus voi peruuttaa osittain tai kokonaan tämän luvan, mikäli luvan edellytykset eivät enää täyty tai luvan ehtoja ei noudateta.
5. Lupa tai sen jäljennös on oltava mukana kohdealueella liikuttaessa (esimerkiksi mobiililaitteessa), jotta se voidaan esittää pyydettyäessä.
6. Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle on toimitettava raportti luvan käytöstä, kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakemuksen mukainen toimenpide on suoritettu. Raportti

19.12.2024

toimitetaan osoitteeseen kirjaamo.pohjois-karjala@ely-keskus.fi, viitteeksi POKELY/1452/2024.

Perustelut

Natura 2000 -kohde Särkijärvi (FI0700030) sijoittuu itä-länsi-suuntaisen Jaamankankaan reunamuodostuman juurelle. Särkijärvi on lähdevaikutteinen, loivarantainen, saarettoman ja kauttaaltaan laakeapohjainen matala järvi, joka on kansainvälisesti arvokas lintuvesi ja kasvistoltaan erittäin arvokas. Järvi edustaa Pohjois-Karjalassa harvinaista vesiluontotyyppiä, luontaisesti runsasravinteiset järvet. Kohteen suojelutavoitteena on arvokkaan lajiston ja Natura-luontotyyppien säilyminen turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Alueen suojelu on toteutettu perustamalla alueelle kaksi yksityistä suojelualuetta: Särkijärven luonnonsuojelualue (YSA076968) ja Särkijärven luonnonsuojelualue 2 (YSA249185).

Luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Luonnonsuojelulain 35 §:ssä säädetään hankkeiden ja suunnitelmien arvioinnista seuraavasti: "Jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia."

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunniteltu ilmajohtojen purkaminen parantaa kohteella tapahtuvaa luontaisten prosessien mukaista kehitystä, kun johtokäytävää ei tarvitse enää raivata jatkossa. Suunnitellut toimet eivät heikennä lupaehtojen mukaisesti toimittaessa Särkijärven Natura-alueen luonnonarvoja eikä näin ollen luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi ole tarpeen.

Särkijärven luonnonsuojelualueen (YSA076968) rauhoitusmääräyksissä kielletään 1) rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen, 2) maa-aineksien ja kaivoskivennäisten ottaminen sekä maa- ja kallioperän vahingoittaminen, 3) ojien kaivaminen ja 4) kuivattaminen, säännöstely ja muut vesirakennushankkeet. Sallittuja toimenpiteitä ovat erilaiset kuivatustilanteen ja venepaikkojen pitoon liittyvät toimet. Lisäksi sallittuja toimenpiteitä ovat ELY-keskuksessa erikseen hyväksyttävän hoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeellisia alueen säilyttämiseksi linnustolle ja kasvistolle sopivina. Alueen rauhoitusmääräykset toteuttavat alueen suojelulle lintuvesiensuojeluohjelmassa ja Naturassa asetetut tavoitteet, mutta eivät rajoita maankäyttöä enemmälti.

Ilmajohdon purkaminen tukee rauhoitusmääräyksissä mainittua alueen säilyttämistä linnustolle sopivana, koska lintujen törmäysriski johtoihin poistuu. Lisäksi alueelle tulee lisää pinta-alaa, jossa kasvisto saa kehittyä luontaisen sukkession kautta. Luonnonsuojelulain 54 §:n mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta. Särkijärven luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräysten

19.12.2024

kieltämä maaperän vahingoittaminen on pyritty minimoimaan lupamääräyksellä, jonka mukaan ilmajohdon voi poistaa vain, kun maassa on lunta. Pylväiden poistosta tulee kuitenkin väistämättä pienehköjä vaikutuksia maaperään, mutta ELY-keskuksen näkemyksen siitä ei aiheudu alueen perustamistarkoituksen vastaisia seurauksia ja pylväiden poisto on alueen hoidon ja ennallistumisen kannalta perusteltua. Näin ollen toimille voidaan myöntää luonnonsuojelulain 54 §:n tarkoittama poikkeaminen.

Särkijärven luonnonsuojelualue 2:n rauhoitusmääräyksissä kielletään mm. 1) elävien ja kuolleiden kasvien tai niiden osien ottaminen tai vahingoittaminen, 2) maa- ja kallioperän vahingoittaminen, 3) moottoriajoneuvolla liikkuminen sekä 4) luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen. Rauhoitusmääräysten mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueen koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Särkijärven luonnonsuojelualue 2:n kohdalla ilmajohdon purkaminen palvelee alueen perustamistarkoitusta, koska se mahdollistaa jatkossa lehtipuuvaltaisen rantametsän kehittymisen luonnontilaisena. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ilmajohdon purkaminen ja sähkötolppien poistaminen on tarpeen alueen hoidon ja ennallistumisen kannalta. Lupamääräyksen mukaan ilmajohdon voi poistaa vain lumisena aika lintujen pesimäajan ulkopuolella. Mahdollinen vähäinen maaperän vahingoittuminen purkutöiden aikana tai moottoriajoneuvolla liikkuminen johtokäytävällä tai sen välittömässä läheisyydessä ei johda alueen perustamistarkoituksen vaarantumiseen. Näin ollen luonnonsuojelulain 54 §:n mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualueetta koskevista rauhoitusmääräyksistä.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 34, 35, 54 ja 121 §

Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen päätös Särkijärven luonnonsuojelualueen (YSA076968) perustamisesta 24.10.2002, PKA-2002-L-318(251)

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös Särkijärven luonnonsuojelualue 2:n (YSA249185) perustamisesta 27.10.2020, POKELY/853/2020

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi sähköpostitse.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojeluasiantuntija Ville Vuorio ja ratkaissut johtava asiantuntija Saara Heräjäjärvi.

19.12.2024

Diaarinumero

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Enerke Oy/Janne Moilanen

Tiedoksi

Ympäristöministeriö, kirjaamo.ym@gov.fi
Suomen ympäristökeskus, kirjaamo@syke.fi
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri, pohjois-karjala@sll.fi
Liperin kunta, kirjaamo@liperi.fi

Suoritemaksu

Suoritemaksu luonnonsuojelulain 54 §:n 1 momentissa tarkoitettu poikkeus yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä: 316 €